

УМОВЫ ПАПІСКІ:
 За 1 год 80 р. на 3 м. цы—2 р. 60 р.
 За 6 м. цы—5 р. на 1 год—9 р. 75 р.
 За 3 м. цы—3 р. на 1 год—9 р. 75 р.
 За 1 год—10 р. на 1 год—20 р.

ПАЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
 За кожнае выданне (паказ тэсту)—
 50 кап. Інашародні—1 р.
 Пасля тэсту ў два разы даражэй.
 Пры шматразовым друкаванні—адна
 на згодзе.
 Згодна вост. СНК ад 10 верасня 1924 г.
 барэцкае з'яўдзіцца тарыфу 10 проц. падатку.

Паліцыя (абавязкі прымаюцца) У Гал. Канторы газ. „Звязда“—Г. Менск, Савецкая, 83,
 (трэці паверх) ад 9 гадз. раніца да 3-х гадз. дз. У асобных гарадах—у адд.
 Бел. Дзрні. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.—тэл. канторы.
 РЕДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 83.

ЗВЯЗДА

Орган Цэнтральнага Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантор
 1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дз. тэлефон № 10-74. 2) Скартатар рэдакцый—ад 12 да 2-ае гадзіны дз. тэлеф. № 6-18. 3) Начны рэдактар (друкара) ад 8 гадз. веч. тэл. № 6-42.

Кіраўн. Г. Кантора
 Кантора абавязкі падпісн! тэл. № 781.

Год выданья дванаццаты.

пятніца, 16 лістапада 1928 г.
 № 263 (3070)
 Кошт кожнага нумару грошы 5 кап.

Трэба ўдарыць, як сьлед

Паведамленьне газэты «Рабочий» (№ 260) аб абуральных сыстэматычных зьдзеках з работніцы-яўрэйкі Баршай на гуде «Кастрычнік» (Бабруйскага акруга) бяз усямага сумленьня мае выключнае ПАЛІТЫЧНАЕ значэньне.

Як гэта магло здарыцца, што на 12-м годзе рэвалюцыі група рабочых гэтага заводу на працягу доўгага часу на вачох у іншых работніц, на вачох партыйцаў і камсамольцаў, на вачох фабнаму і заводаніраўнітва, сыстэматычна зьдзявалася з яўрэйскай дзяўчыны - работніцы, даводзячы справу да вялізных і ганебнейшых фізычных зьдзекаў з яе.

Як гэта магло здарыцца? Сьледства, якое праводзіцца зараз, зразумела, выкрэе гэтую справу ва ўсёй яе паўнаце. Тады мы падрабязна зможам азнаёміцца з прычынамі, дзякуючы якім стаў магчымы гэты ганебнейшы фант. Але і таго, што мы зараз ведаем, досыць для таго, каб паставіць крж на ўсёй рабоце партыйных, прафсаюзных і грамадзкіх арганізацый гэтага заводу. Якая гэта, да чорта, работа, калі яна не змагла на толькі папярэдаць гэтых фантаў абуральнага заалёгічнага антысэмітызму, але не змагла нават заўважыць іх сваячасова!

Гэта «Кастрычнік», як і большасьць гут Беларусі, тэрытарыяльна знаходзіцца, так сказаць, у сялянскім антуражыні.

Антысэмітызм—гэта «ідэалёгія» перш за ўсё вясковага кулацтва, найбольш азьявляе нашага клясавага ворага. Нашы заводы, пралетарскія фарпосты, усунутыя ў мора сялянскае стыхіі, здавалася-б павінны быць іменна фарпостамі, ачагамі супраціўленьня кулацтву, ачагамі наступленьня на яго, пунктамі, дзе павінна выкоўвацца ідэалёгія апоры на беднату, моцнага саюзу з сярэдняком і наступленьня на кулака. Фант на «Кастрычніку» паназаў нам, што, прынамсі, гэты завод (ці адзіны ён?) на зьявіцца пакуль яшчэ такім фарпостам. На гэтым заводзе, пры папусыцельстве ўсёй грамадзкасьці, махрова расьцеў пышной кветнай заалёгічны антысэмітызм—тыповая ўстаноўка на кулацтва. Мі-

маволі ўспывае ў галаву Лударвайскага справа. Там па нацкоўваньні кулацтва былі пакараны (высечаны) беднякі. Тут на «Кастрычніку» трое рабочых сыстэматычна цавалялі работніцу-яўрэйку пры бесстаронніх адносінах усё грамадзкасьці. Хто гэтыя рабочыя-антысэміты? З якімі пластамі вёскі яны зьязаны, чыю «думку» яны праводзяць? На гэтыя запытаньні мы чакаем адказу ад адпаведных органаў. Мы ведаем, што наступленьне кулацтва набывае часамі зусім нечаканыя формы, і праваднікамі кулацкіх дамаганьняў часта зьяўляюцца асобы і пласты, далёка ня кулацкія па сваёй сацыяльнай адзнацы. Партыя ня раз гаварыла аб гэтым. Патрэбна пільнасьць і чужасьць у распазнаваньні доктара.

Партыя зараз ва ўвесь рост ставіць пытаньне аб правах небясьпечы і аб шкоднасьці прымірэнчых адносін да правах ухілаў. Правы ўхілі і прымірэнчывы адносіны да яго іменна тым і небясьпечны, што яны замазваюць клясавую барацьбу ў нашай краіне, прыфарбоўваюць рэчаіснасьць і тым самым разбурваюць партыю і пралетарыят у клясавай барацьбе.

Эпізод на «Кастрычніку» ня проста «выліх», «адзінавы выпадак», а іменна фант клясавае барацьбы. Толькі з гэтага пункту глядзяньня яго і трэба разглядаць.

А з гэтага пункту глядзяньня асабліва цяжкая віна ва ўсёй гэтай справе партыйнай часткі заводу. Строчаная імі палітычная чужасьць, толькі-ж ёю і можна тлумачыць тую выключную нагласьць, з якою адкрыта ўчынялі свае зьверствы рабочыя-антысэміты.

Толькі, так сказаць, прымірэнчывы і напьявельскія адносіны партыйцаў да пытаньняў барацьбы з антысэмітызмам зрабілі магчымым такое яскравае прасякненьне зьярнай ідэалёгіі ў сьценны нашага заводу.

З гэтага справы павінны зрабіць для слабе зьявады многія нашы партыйныя і прафэсійнальныя арганізацыі. Антысэмітызм узьнімае галаву, панюлькі наогул абастраецца клясавая барацьба ў нашай краіне. Па гэтай галаве і трэба як сьлед ударыць.

Польшча--турма для нацменшасьцяй

КРАІНАЙ КІРУЕ ФАШЫСЦКАЯ ЗГРЯЯ

Бурнае пасяджэньне польскага сойму

Напярэдадні новага эканамічнага крызісу. Рост недавальненьня сялянскіх мас Пільсудзім. Урад павялічвае падаткі за кошт працоўных і дае палёгкі памешчыкам і фабрыкантам

ВАРШАВА, 14. У польскім сойме пры абгаварэньні дэкларацыі міністра фінансаў і бюджэтнага законапраекту прадстаўнік «Вызваленьня» Вазьніцкі вазначыў на рост недавальненьня сялянскіх мас Пільсудзім і абвінавачваў урад у тым, што ён ня лічыцца з пастановамі сойму.

«Калі ўрад не ваявіць аб вымене сваёй пазыцыі,—заявіў Вазьніцкі,—дык «Вызваленьне» пасыла першага чытаньня бюджэтнага законапраекту будзе галасаваць супроць».

Лідэр сялянскага саюзу Домбскі сказаў: «Упадабляць польскі бюджэт заходня-эўрапейскіх дзяржаў нельга. Нацыянальны прыбыткі заходня-эўрапейскіх дзяржаў значна большыя, чым нацыянальны прыбыткі польскае дзяржавы».

Падаючы адзінку эканамічнага становішча Польшчы ён вазначыў, што выключна спрыяючая эканамічная кан'юнктура, выкліканая забастоўкай гарнякоў у Англіі, мінавала. Польшчы пагражае эканамічны крызіс. Дарагоўля расьце. Ня лічычыся з гэтым, урад павялічвае падатковае абкладаньне, галоўным чынам, за кошт шырокіх працоўных мас і адначасова зьнімае падаткі на прамысловуцаў і памешчыкаў. Аграрная рэформа не ажыццяўляецца. Абцяжаны ўрадам доўгатэрміновыя пазыкі не выдаюцца.

Становішча Польшчы пагаршаецца,—заявіў далей Домбскі. Краінай кіруе ня дыктатар, а згряя. Польская дэмакратыя ня згодзіцца на зьмену польскай канстытуцыі.

У заключэньне Домбскі заявіў, што сялянскія дэмакраты, ня глядзячы на ўрадавы тэрор, не перастаюць крытыкаваць урад. Сялянскі саюз будзе галасаваць за перадачу законапраекту ў бюджэтную камісію з тым,

каб там адначылі недарэчнасьць бюджэтнага законапраекту ў сучасных польскіх умовах.

Прадстаўнік украінскай радыкальна-сацыялістычнай партыі Вачынскі, акрамя ўсё ў сваёй прамове 10-годзьдэ польскае дзяржавы, якое нядаўна сьвяткавалася, заявіў: «Польшча пераймае найгоршыя прыклады імперыялістычных дзяржаў. Польскі ўрад стаптаў тым дасягненьні, якіх украінцы дасягнулі ў Аўстрыі».

Потым Вачынскі сьпічыў на ўрадаўнаваньні, якія дапушчаны ўрадам у часе выбараў і заявіў, што міністр унутраных спраў Складкоўскі нагна парушэньне грамадзянскіх свабоды.

Закрануўшы львоўскія падзеі, Вачынскі палемізаваў з міністрам Складкоўскім, які заявіў, што паліцыя не вінавата ў гэтых падзеях. У гэты час Складкоўскі крыкнуў: «Так, яна вінавата ў тым, што была занадта мякка да украінцаў». Гэтыя словы выклікалі бурныя пратэсты на лаўках украінцаў.

Вачынскі зьявіўся да Складкоўскага са словамі: «Калі вас звольняць з пасады міністра ўнутраных спраў, дык вы можаце в поспехам ваяць пасаду гарадавога і, такім чынам, правіць свае здольнасьці».

У заключэньне Вачынскі сказаў: «Калі мы аб'яднаемся з іншымі нацыянальнымі меншасьцямі, у нас хопіць сіл, каб дабіцца вызваленьня. Вы чакалі свайго вызваленьня на працягу 150 год, мы даб'ёмся гэтага хутэй».

У заключэньне Вачынскі заявіў, што прадстаўляема ім фракцыя будзе галасаваць супроць бюджэтнага праекту. (ТАСС).

каб там адначылі недарэчнасьць бюджэтнага законапраекту ў сучасных польскіх умовах.

ВАРШАВА, 14. На пасяджэньні сойму абмяркоўвалася запытаньне Ундэ (украінская дробна-буржуазная партыя, якая выдася агоду ініцыю палітыку ў адносінах да ўраду Пільсудскага) і украінскай радыкальна-сацыялістычнай партыі аб львоўскіх падзеях. Прадстаўнік Ундэ патрабуе адстаўкі львоўскага ваяводы Галухоўскага. Украінская радыкальна-сацыялістычная партыя патрабуе, каб сойм неадкладна ўтварыў камісію для расьсьледаваньня львоўскіх падзей.

Беспартыйны блёк супрацоўнітва з урадам запрапанавану даручыць расьсьледаваньне львоўскіх падзей ўраду. Дэлегат беспартыйнага блёку супрацоўнітва з урадам Станіслаў Стронскі заявіў, што калі ўрад «паставіць украінцам нацыянальную самастойнасьць, то Львоў хутка можа апынуцца ў руках бальшавікоў».

Прадстаўнік камфранцыі Бітнэр заявіў, што польская дзяржава зьяўляецца турмой для нацыянальных меншасьцяй.

Пры галасаваньні тэрміновасць прапановы Ундэ і украінскай радыкальна-сацыялістычнай партыі адхілена. Тэрміновасць прапановы беспартыйнага блёку супрацоўнітва з урадам ухвалена. (ТАСС).

ВАРШАВА, 14. Пільсудскі паведаў эстонскага генэрала Лайдонэра, што прыбыў у Польшчу на сьвяткаваньне 10-годзьдзя гаданьня Іонаваньня польскае дзяржавы. Вечарам быў наладжан банкет у гонар Лайдонэра. (ТАСС).

Барацьба на Рэйне аб-вастраецца

Фабрыканты выкідваюць на вуліцу яшчэ 35 тыс. рабочых

Сацыял-штрайкбрэхэры рыхтуюць капітуляцыю перад пра-прыемцамі

БЭРЛІН, 14. Цэнтральны камітэт на кіраўніцтву барацьбой, абраны лёнаўтанымі рабочымі рэйнска-вестфальскай металіпрамысловаьці, паслаў у Бэрлін дэлегацыю з прадстаўнікоў буйнейшых прадпрыемстваў для перагавораў з фракцыяй рэйхстагу аб вышале дапамогі. Член партыі цэнтру (лідэр «хрысьціянскіх» прафсаюзаў) Штэгервальд выказаўся за вышале дапамогі па беспрацоўі. Сацыял-дэмакрат Брандэс (адзін з кіраўнікоў агульнана-мецкага саюзу металістых) даў ухілілівы адказ, а Мэтц (адзін з дзеячоў таго-ж саюзу), замест адказу па сутнасьці, рапуча адмовіўся ад «супрацоўнітва з неарганізаваным рабочымі». Толькі камфранцыя рэйхстагу абцяла рапучае падтрыманьне ўсіх лёнаўтаных рабочых. (ТАСС).

БЭРЛІН, 14. Нарада прадстаўнікоў прафсаюзаў і прадпрыемцаў, якая адбылася ўчора ў Вэргэмона (сацыял-дэмакратычны камісар Дусельдорфу) выявіла, што прычына абадва бакі гатовы да перагавораў. Прадпрыемцы высюваць наступныя ўмовы: работа неадкладна павінна быць адноўлена; перагаворы аб зарплате павінны пачацца толькі пасля аднаўленьня работ.

Лідэры прафсаюзаў рыхтуюць капітуляцыю перад прадпрыемцамі і намераны аднавіць работу ў бліжэйшыя дні.

У зьяўку в такім становішчам, цэнтральны камітэт, які кіруе барацьбай, выказаўся за неадкладную арганізацыю актыўнай абароны супроць усянага роду штрайкбрэхэрсства на ўсіх прадпрыемствах, за спыненьне работ на безпачаснасьці, за ўзмацненьне збору сродкаў і за сіліні агульных сходаў рабочых на ўсіх прадпрыемствах. На сходах павінны быць расьтлумачаны адрэні-

кія планы рэфармістых і ўжыты меры да іх паражэньня. (ТАСС).

БЭРЛІН, 15. Вышэйшая інстанцыя на пытаньні прадстаўленьня дапамогі, кіруючыся пастановаю дуйсбургскага соуду на працоўных справах, прызнала, што лёнаўтаным на маюць права атрымаваць дапамогу па беспрацоўі.

БЭРЛІН, 15. Лёнаут усё больш моцна адбіваецца на горнай прамысловасьці. У настрычынну штодня ў сярэднім не працавала каля 7 гарнякоў, а зараз—каля 31.000, што азначае зьмяншэньне заробатнай платы гарнякоў на 270.000 марак у дзень, ці за час лёнауту на 3 мільёны марак. Моцна адбіваецца лёнаут тамама на апрацоўчай металёвай прамысловасьці. З прычыны спынення вытворчаьці ў іншых галінах прамысловасьці ў рэйне Арнебэрг зьявілася звыш 10.000 рабочых. Мясцовай уладзе павядомлена, што яшчэ 70 прадпрыемстваў опыняць сваю вытворчаьць.

БЭРЛІН, 14. Агенцтва Рэйтэр паведамляе в Гагэну: «Саюз прадпрыемцаў металёвай прамысловасьці Маркскага рэйну (у склад якога ўваходзяць акругі Альтэн, Гагэн, Бахум, Гам і Ізэрлон Вэстфальскай краіны) абвясціў аб зьяленьні з 30-га лістапада 35.000 рабочых, што працуюць на 300 прадпрыемствах». (ТАСС).

БЭРЛІН, 14. У малезапрацоўчым рэйне, які прылягае да паўночна-заходняй групы прамысловых прадпрыемстваў Рэйнска-Вэстфальскай краіны, абвешчана лёнаут, бо опробы бакі прышлі да згоды закончыцца базывінова. Лёнаут уступае ў моц 30-га лістапада. (ТАСС).

Антысавецкае выступленьне белагвар-дзейцаў у Бэрліне пацярпіць крах

Нямецкі суд павінен перагледзець справу аб аукцыёне

МАСКВА, 15. Памочнік начальніка дагаворна-прававой управы Наркамгандлю СССР праф. Вольф у гутарцы з супрацоўнікам ТАСС наконт іскаў рускіх эмігрантаў і рашэньня бэрлінскага суду на справе аб прад-

Рашэньне нямецкага суду аб перадачы ў дэпазіт каштоўных рэчаў і забарона продажу часткі рэчаў, выстаўленых на савецкіх аукцыёне ў Бэрліне, зьяўляецца тым больш даўным, што чапат такіх краіны, як Англія і Амерыка (першая—нават да

У ФАШЫСЦКАЙ ПОЛЬШЧЫ

Пагром у Львове

РЭАКЦЫЯ НАСТУПАЕ

МЯСЯВЫЯ АРЫШТЫ РАБОЧЫХ У ЛАТВІІ, ЮГАСЛАВІІ

РЫГА, 14. У сувязі з 11-ай гадавінай Кастрычніка за апошнія два дні ў адной толькі Рызе арыштавана каля 30 чалавек за ўдзел у гадзінных забастоўках, праведзеных на фабры-

Забастовачная хваля ў Францыі

ПАРТОВЫЯ РАБОЧЫЯ У БАРДО ТРЫМАЮЦА МОЦНА. ЗАБАСТАВАЛІ 3 ТЫС. РАБОЧЫХ ПАПЯРОВОЎ ФАБРЫК

ПАРТОВЫЯ РАБОЧЫЯ У БАРДО ТРЫМАЮЦА МОЦНА. ЗАБАСТАВАЛІ 3 ТЫС. РАБОЧЫХ ПАПЯРОВОЎ ФАБРЫК

іскаў рускіх эмігрантаў і рашэння берлінскага суду па справе аб продажы ў аўкцыён паліцэйскіх СССР каштоўнасцей завялі наступнае:

З чыста юрыдычнага пункту погляду гэтае выступленне павінна быць прызнана пазбаўленым усякіх сур'ёзных падстаў. Пасля таго, як Нямеччына заключыла ў Савецкім Саюзе рад міжнародных дагавораў, якія прызнаюць прапарэнасныя ва актамі нацыяналізацыі, зробленыя савецкім урадам, было-б усім безнадзейна ўзнімаць у Нямеччыне пытанне аб тым, каб гэтыя законы па нацыяналізацыі не маглі быць ужыты на нямецкай тэрыторыі. Я не сумняваюся, што справа пройдзе ў стадыю разгляду па сутнасці і як толькі суд бліжэй азнаёміцца з фактычным і прававым бокам справы, ён зараз-жа адхіліць неўгрунтаваны прэтэнзіі.

Вядомы знаўца міжнароднага права, праф. Е. А. Каровіч, у гутарцы з супрацоўнікам ТАСС завялі на-конт рашэння грамадзянскага сэнату берлінскай судовай палаты наступнае:

Берліне, зьяўляюцца больш дзю-кым, што пават такіх краіны, як Англія і Амерыка (першая—нават да прызнання нас дэ-юре, а ПАЗШ, якія ня прызнаюць нас ні дэ-факта, ні дэ-юре і цяпер) адхілілі прэтэнзіі прыватных асоб да савецкага ўраду ў аналагічных выпадках. На практыку нямецкіх судоў у іх адносінах да падобных спраў да гэтага часу таксама нельга скардзіцца, пры чым нямецкія суды бяспрэчна прызнавалі ня толькі нашы акты аб нацыяналізацыі, але і нашы законадаўчыя акты ва ўсіх галінах дзяржаўнага жыцця, як напрыклад, наш закон аб аліментах, які ужываецца нямецкімі судамі ў адносінах да рускіх эмігрантаў. Такім чынам, агульныя прыпынкі міжнароднага права, практыка чужаземных судоў нават у краінах, якія не прызнавалі СССР, і, нэрэщце факт прыяцельскага эканамічнага супрацоўніцтва паміж Нямеччынай і СССР прымушаюць нас глядзець на рашэнне берлінскага суду, як на непараўменне якое павінна быць як мага хутчэй ліквідавана. (ТАСС).

Вялікі посьпех СССР

Нямецкі журналіст аб здэзелцы Амторгу

БЭРЛІН, 15. Камуністычны крыдыт-ны здэзелку Амторгу з генеральнай электрычнай кампаніяй, макоўскі крыспандэнт „Кельнішэ Цейтунг“ называе яе вялікім посьпехам СССР. Гэта здэзелка, па думцы крыспандэнта, мае ў сабе аднакі „якія прад-ракаюць аднаўленне палітычных зно-сін паміж абедзьвюма краінамі“.

Адмову ГЭК аб прэтэнзіі на кам-паніі за сваю былую мае масьць ка-рыспандэнт лічыць надзвычайна важ-

наю, і зэта акалічнасьць, па думцы ка-рыспандэнта, заслугоўвае, каб на яе звярнулі ўвагу банкіўскія колы Ня-меччыны, што далучыліся да міжна-роднага камітэту крыдытараў.

Разглядаючы здэзелку Амторгу з пункту погляду нямецкіх інтарэсаў, крыспандэнт прыходзіць да высаду, што пасляччэньне ўзвозу амерыканскіх электрычных машын у СССР павінна адбіцца на дастаўках гэтых машын з Нямеччыны.

Лейд-Джордж аб савецкіх прапановах аб разброеньні

ЛЕНДАН, 14. У сваёй прамове ў палаце вобшчын Лейд-Джордж за-крануў паміж іншым пытаньне аб савец-кіх прапановах аб разброеньні.

— Я лічу вялікай памылкай,— сказаў ён,— што да савецкіх прапа-ноў аб разброеньні аднесьцеся толь-кі, як к поваду для насмешак. У той момант, калі гэта вялікая кра-іна эканамічна аднавіцца, вельмі грозна акалічнасьць будзе існа-

ваньне такое дзяржавы, як яна, з неабмежаваным запасам чалавечага матар'ялу, у склад якога ўваходзіць многа самых адважных людзей у сьвеце, пры тым дасканалы ўзбро-ены. Калі савецкі ўрад па эканаміч-ных меркаваньнях лічыць магчымым разброеньне ці скарачэньне узбро-еньняў, дык трэба было больш сур'ё-зна прыняць пад увагу зробленыя ім прапановы. (ТАСС).

Амерыка паграніч спыненнем пазык для Эўропы

ПЬЮ-ЕРК, 13. У прамове, сказавай у дзень 10-годзьдзя перамер'я, прэ-зыдэнт Кулідж фактычна быў рупорам палітыкі Гувэра. Кулідж патрабаваў, каб аўтакеіт дзяржава паліці свае даў-гі і пагражаў спыненнем пазык Эўропе.

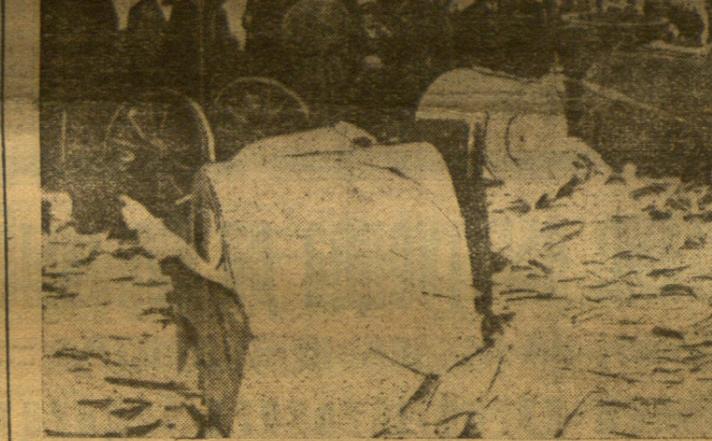
Гэта поўнасьцю супаае з заявай Гу-вэра. У палітычных колах падкрэсьлі-ваюць, што паведка Гувэра па Паўднёвай Амерыцы, аюшыя прамова Куліджа, а таксама праграма морскага міністэрства сьведчаць аб тым, што Гувэар будзе прытрымлівацца больш агрэсыўнай, палі-тыкі чым яго паярэднік. (ТАСС).

УСЕБЕЛАРУСКІ ЗЬЕЗД АЗЭТ

17-га лістапада, а 6 годзіне ўвечары, у памяшкань-ні Белдзяржтэатру адкрываецца ўсебеларускі зьезд таварыства па земляўпарадкаваньні працоўных вўрэ-яў („БЕЛАЗЭТ“)

НА ПАРАДКУ ДНЯ НАСТУПНЫЯ ПЫТАНЬНІ:

1. Дзесяць год Савецкае Беларусь наша палітыка па перабу-дове эканамічнага становішча вўрэёкіх мао (тав. ГАЛАДЗЕД).
2. Даклад уоесаюзнага цэнтральнага праўленьня АЗЭТ (тав. ДЗІ-МАНШТЭЙН).
3. Даклад Беларэзі і одаданады—аб масавай працы і аб працы на калфандах БССР (т. т. БУНІН, КАЦ і КАЛДОБСКІ).
4. Даклад рэвізійнай камісіі (тав. НАЙХІН).
5. Пэрсэптывы земляўпарадкаваньня працоўных вўрэяў у БССР (тав. ПРЫШЧЭПАЎ).
6. Аб гаспадарчым упарадкаваньні мястэчак (тав. КАРКЛІН).
7. Выбары савету, праўленьня і рэвізійнай камісіі Беларэзі.

НА ЗДЫМКУ: разгромленая польскімі отудэнтамі друкарня украіноаі газэты.

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ ў ЗАХОДНЯЙ УКРАЌНЕ

ВАРШАВА, 14. Газэта „Фолкс-Цей-тунг“ паведамляе, што ў апошнія дні польская паліцыя зрабіла масавыя во-быскі і арышты сярод украінаў па ўсёй Заходняй Украіне. Арышты зроб-лены ў Каламы, Бродах, Станіслававе і інш. гарадох.

У час вобыскаў многім культурным украінонім установам зроблены вялі-кія страты.

У мястэчку Дохнаў невядомыя асобы замалалі ірэйдаў новы помнік, які пастаўлен паянкамі ў зьвязку з 10-ці-годзьдзем незалежнасьці Польшчы.

ВАРШАВА, 14-ХІ. У Кракаве ары-штаваны тры па падарэньні ў пры-належнасьці да кампартыі і намеры вывесіць некалькі чырвоных сьцягаў на вуліцах Кракава.

Боіен палітвязьніоў з ПІТЭОМ

ВАРШАВА, 13-ХІ. Праз міжнарод-ны чырвоны Крыж сядучыя перазворы з Літвы аб абмежаваньні палітвязьні-аў.

ВЫБУХ НА ФАБРЫЦЫ АМУНІЦЫІ

ВАРШАВА, 13. У Рэмбэртове на фабрыцы амуніцыі „Потшмыск“ здар-нуўся выбух. Двое рабочых забіты на сьмерць, двое—сьмяротна паране-ны.

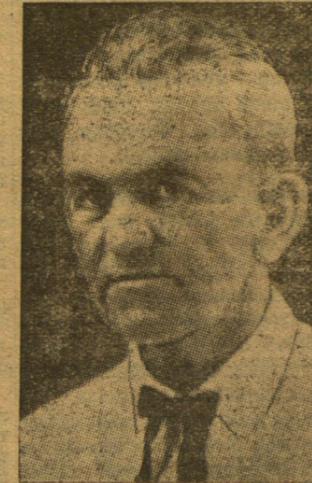
ЗАБАСТОВАЧНЫ РУХ

ВАРШАВА, 14. У Рава-Рускім па-вече пачалася забастоўка 400 батра-коў, якія працуюць на лясных рас-працоўках. Бастуючыя патрабуюць павышэньня пэніі. У Львове забаставалі рабочыя шапачных майстэр-няў. Яны патрабуюць 10-проц. над-баўкі („Фолкс-Цейтунг“).

ВАРШАВА, 14-ХІ. У некалькіх варшаўскіх друкарнях пачалася забастоўка наборшчыкаў. Прычына забастоўкі—непрызнаваньне прадпры-емцамі новае калектыўнае ўмовы, за-ключанай прадстаўнікамі рабочых і прадпрыемцаў.

— Рабочыя і служачыя пэньці-трычнае лязьбіцы ў Дзвініцы па-гражаюць забастоўкаю за зьяленьне двух сяброў прафсаюзу. У выпад-ку адмовы адміністрацыі ад прыёму звольненых, на будучым тыдні па-чынаецца забастоўка.

Белы тэрор у Амерыцы

НА ЗДЫМКУ: Том Муні—вядомы ра-бочы правадэр, які ўжо 12 год па-нутуе ў Сан-Квэнтэне.

ФАЛЬШЫВЫ ДЭМАКРА-ТЫЗМ НОВАГА РУМЫН-СКАГА ўРАДУ

АДОЗВА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАГА БЛЭКУ

ВЕНА, 14. У газэтах зьявілася адозва рабоча-сялянскага блэку Ру-мыніі да румынскага пралетарыату. Адозва асьцерагае працоўных ад ілю-зій наконт фальшывага дэмакраты-зму ўраду, утворанага нацыянальна-сялянскай партыяй.

Адозва патрабуе адмены стану аб-логі і ваянных судоў, скасаваньня пэ-нтуры, ахранкі, жандармэрыі, аднаў-леньня грамадзянскіх свабод, легалі-зацыі кампартыі, амністыі для палі-тычных зьяввольных, даровай экс-прапрыяцыі памешчыкаў і надзя-леньня селян вямляй.

Як паведамляе румынскі друк, Урад мае намер аддаць аўтараў адозвы над ваянны суд. (ТАСС).

Рэзбураючая дзейнасьць вулкану Этна пашы-раецца

Страты дасягаюць 50 мільёнаў доляраў

РЫМ, 13. Вестні з Сыцыліі паведа-мяюць аб разбураючай дзейнасьці вул-кану Этна, якая ўзб больш пашы-раецца. Каб лепш азнаёміцца з дзей-насьцю вулкану два італьянскіх лётні-кі ўзыяліся на самалёт і дасьледа-лі ўсю мясцовасьць. Выявілася, што акрамя голоўнага вялікага кратэру ў верхавіне вулкану зрабілася яшчэ каля 200 меншых, з якіх таксама цячэ га-ручая лава. На працягу 50 квадратных кілімэтраў лавай знішчаны ўсе ві-награднікі і палі. Страты насельніцтва ад зьявэржэньня Этны дасягаюць 50 мільёнаў доляраў. („Фолкс-Цей-тунг“).

ПА САВЕЦКІМ САЮЗЕ

Засьмечанасьць каапэрацыйнага апарату кля-сава-варожымі элемэнтамі

Заслухаўшы даклад аддзела ЦК на рабоце ў вэсцы аб выніках пра-веркі кіруючых кадраў с.-г. і спажы-венкай каапэрацыі ў хлебазагатоў-чых і сьмрцовых раёнах, цэнтральны камітэт канстатаваў у сваёй пастано-ве наяўнасьць значнай засьмечан-насьці нязавога сельскага каапэра-цыйнага апарату і яго сярэдніх зьявеньняў клясава-чужымі і разла-жыўшыміся элемэнтамі (14 проц. агульнага ліку правярanych), нізкую кваліфікацыю і паяўную няпрыгод-насьць да выконваемай работы знач-нага ліку працаўнікоў (16 проц.) і ў сувязі з гэтым наяўнасьць раду ска-жэньняў партыйнае лініі.

Цэнтральны камітэт лічыць па-трэбным: правесці надыходзячы перавыбары каапэрацыйных органаў пад лэзунгам масавай правэркі кад-

раў і ачышчэньня выбарных орга-наў ад клясава чужых, непрацадоў-ных і бюракратычных элемэнтаў. Ажыцьдэвіць рад мэр па падрых-тоўцы да сьстэматычнага вылучэнь-ня новых кадраў каапэрацыйных працаўнікоў, у першую чаргу з ра-бочага і батрацка-бядняцкага актыўна-вэскі. Замацаваць і пашырыць сетку каапэрацыйных тэхнікумаў у раёна-ваных вобласьцях. Даручыць фрак-цыі Цэнтрасаюзу і саюзу саюзаў распрацаваць меры па перакідцы ра-ду працаўнікоў з гораду ў ўзмац-неньня сярэдняга і нязавога зьяв-неньня высокай каапэрацыі. Даручыць аддзелу ЦК па рабоце ў вэсцы і аргспрэду ў месячны тэрмін накі-раваць 100 працаўнікоў у с.-г. ка-апэрацыі для адказнай работы ў вобласьцях, губэрскіх і акруговых саюзах. (ТАСС).

Рабочыя і сяляне на дапамогу школе

ПЭРМ, 14. Пяршымства па права-дзеньні суботнік на дапамогу школе ў горадове узялі рабочыя заводу „Сэпа-ратар“. Дзьве зьмены ў 1320 ча-ла-век усё дзеньны заробатак аддзілі на падтрымку школы. За сэтм час рабо-чы і сяляне

зроблена 145 сепаратараў. Зарабо-так выявіўся ў 3600 р. Сяляне дапа-магаюць школе таксама актыўна. Каля 70 школ капітальна адрамантаваны. У суб-ботніку лобач з моладзьдзю ўдзельніча-юць і старшы

Няшчасны выпадак у Мікалаеве

Савецкі вартуінік сьмяротна раніў італьянскага матроса

МІКАЛАЕЎ. 9-га лістапада ў 10 гада, увечары на тэрыторыі гандлё-вага порту матрос-вучань італьянска-га судна „Капо Вадэо“—Амброзіі, вяр-таючыся з гораду і ідучы міма складаў, накіраваўся да вартуініка, што стаяў на варце. Вартуінік не-калькі раз паярэджаў італьянска-га матрос-вучань і гэтамі і па-казваў на неабходнасьць перайсьці на процілеглы бок. На гледзачы на паярэджаўні, Амброзіі рэзка па-вярнуў да вартуініка; апошні стрэ-ліў і сьмяротна параніў Амброзіі, які па дарозе ў больніцу памёр.

На месца няшчаснага выпадку выехалі судовыя і сьледчыя ўлады і прадстаўнік акрыўчанькому. Пачата дакладнае расьсьледваньне. Аб здар-эньні павядомлена прадстаўніцтва НКЗамежных спраў у Адэсе. Стар-шыня выкананому тэлеграфна выка-заў жалі італьянскаму консулу ў Адэсе з поваду няшчаснага выпадку. Па даручэньні акрыўчанькому началь-нік гандлёвага порту наведваў італі-янскі параход і выказаў жалі з пры-чыны няшчаснага выпадку. (ТАСС).

Пралетарскі суд дае адпор кулаком

УЛАДЗІМЕР, 14. Вызданая свая дзяржсуду на фабрыцы „Камуністыч-ны авангард“ прыгаварыла кулака Івана Іжаўлева, з вэскі Дуброўкі, Со-бінскай воласьці, да 8 год пазбаўлень-ня волі і высылкі з губэрні на 5 год, а яго сына Васіля да 6 год зьяв-ольненьня. Іжаўлевы абвінавачваліся ў цэлым радзе шкодніцкіх учынкаў у

адносінах да ўрада. Яны ўсмяр-на перахадзілі розным грамадскім пачынаньням, краді з поля грамадскі асё, і, нэрэщце, прававалі зурбіць сьмертамі тры аднавяскоўцаў, якія актыўна выступалі супраць іх зла-чынастваў. З наказаньняў сьведка вымаўся, што Іжаўлевы акт ініцы-явалі савецкай улады.

Серны завод у пус-тыні Кара-Кум

ЛЕНІНГРАД, 15. У Акадэміі Навук атрымана паведамленьне, што ў пу-стыні Кара-Кум, ў раёне месцапара-джэньняў серы, раскрытых акадэмі-кам Фэрманам, адбыўся пуск заводу для выплаўкі серы. Перакідка ма-тар'ялаў для заводу рабілася на вяр-блюдах каля 3-х месцаў. Пры за-водзе арганізаваны рабочы гарадох, мэдпункт і майстэрні

Савецкія транспартнікі — фінляндзкім

МАСКВА, 14. Прэзыдыум ЦК саю-зу транспартнікаў паслаў на дапа-могу бастуючым транспартным рабочым Фінляндыі ў дадатак да раней ад-пушчаных 5.000 руб.—яшчэ 5.000 р. (ТАСС).

Першая савецкая панчошная машына

ПАЛТАВА, 15. Чыгунніцэйны за-вод палтаўскага індустрыяльнага тэх-нікуму закончыў выпрабаваньні вы-вучанай ім па сваёй ініцыятыве пер-шай у СССР машыны панчошнае вы-творчасьці. Выпрабаваньні далі над-звычайна добрыя вынікі.

Загатоўкі збожжа ў лістападзе

МАСКВА, 14. Па вестках Наркам-гандлю СССР, за 10 дзён лістапада загатоўлена 380.395 тон збожжавых хлябоў. Загатоўчым плян у лістападзе ва гэты тэрмін па збожжавых хля-бох выканан у разьмеры 24,8 проц. (ТАСС).

правамі ўхілам і прымірэнцям да яго, не пакідаючы барацьбы в трацізнам.

Сьвіслацкая райканфэрэнцыя «шле шчырае прывітаньне большавіцкаму ЦК і цалкам ухваліла палітычнае кіраўніцтва сацыялістычным будаўніцтвам краіны».

Чэрвеньская канфэрэнцыя «запоўняе ЦК, што яна не дазволіць каму-б там ні было адхіліць партыю ад правільнага сацыялістычнага шляху, намечанага XV-м зьездам. Няхай жыве лепіскае камуністычная партыя і яе правадыр—ЦК!»

«Толькі выкарыстоўваючы паставы XV-га зьезду, заўважэ Пухавіцкая райканфэрэнцыя, мы зможам вывадаць паказы Левіна аб перабудове пароднае гаспадаркі на сацыялістычны лад, катэгарычна адхіліць яе правы апартуістычны, так і «левы» традыцыі ўхіл. Няхай жыве ЦК УсеКП(б)!»

У прывітаньнай тэлеграме ЦК і Менскаму АК Капыльскае канфэрэнцыя запэўняе іх, што «партарганізацыя была і застаецца цвёрдай апарай, яна ў барацьбе супроць рэштаў традыцыі, так і супроць апартуістычнага прагага ўхілу, супроць паніжару, выдкіаў і пры-

Канфэрэнцыя аднадушна заўважэ, што раённая арганізацыя ўсе сілы аддасць сацыялістычнай перапабудове нашае гаспадаркі, узаацённаю калектывізацыі сельскае гаспадаркі, барацьбе з правамі і левымі ўхіламі, адкуль-бы яны на выходзілі, і прымірэнчымі да іх адносінам.

Няхай жыве наш большавіцкі ЦК! Ні кроку ад паставы 15 зьезду! Рэчыцкая райпартканфэрэнцыя заўважэ: «Над кіраўніцтвам ЦК мы дасягнулі значных посьпехаў на шляху ажыццяўленьня паставы XV-га зьезду УсеКП(б) і XI-га зьезду КП(б)Б. Маём няўхільны ўраст сацыялістычнае прамысловасьці і ўжараваньне сацыялістычнага сэктару сельскае гаспадаркі.

Партыя алжэжна ідзе наперад, валучы барацьбу і перамагаючы труднасьці, якія ўзнікаюць на аснове ўрасту нашае гаспадаркі, рашуча адстаючы ўспяі сумненьні, хістаньні і няўпэўненасьць, якія часамі выклікаюцца труднасьцімі.

Няхай жыве сталёвае лепіскае адзінства партыі!

Няхай жыве сусветны правадыр пралетарыяту—Камітэра!»

Глыбей вывучым сутнасьць правай небясьпекі

Агульным раённым перавыбарчым сходам Крупскай арганізацыі КП(б)Б палком і ўвоўнасьцю дадуць паказ да адоўжэ ЦК УсеКП(б) да Маскоўскай арганізацыі, да разьлічэньня аб'яднаннае пасаджэньня ЦК і ЦКБ КП(б)Б і да паставы бюро Аршанскага АК КП(б)Б аб правым ўхіле і прымірэнцям.

Сход даручэ ўсім членам КП(б)Б Крупскай арганізацыі прыяждзіць усю намаганьні для больш грунтоўнага вывучэньня карэньняў правага і левага ўхілаў і прымірэнцтва з матай найлепшай падрыхтоўкі да правільнае ліній партыі ў вёсцы. Даручэ бюро РК распарадзіць накіратыя мерапрыемствы на аснове больш глыбокай

вывучэньня паставы XV зьезду УсеКП(б) і XI зьезду КП(б)Б, а таксама апошніх паставы ЦК і паставы VI-га кангрэсу В. І.

Райпартсход залучынае ЦК і АК КП(б)Б, што згуртаваўшы асьце мадэль рады нашай арганізацыі мы бязумовна будзем ашыццяўляць паставы XV і XI-га зьезду УсеКП(б) і КП(б)Б, пашыраючы справу калектывізацыі сельскае гаспадаркі, каапараваньня насельніцтва, замалоўваючы бжэ бяднаты з сэрэдняком, неаслабна валучы барацьбу з кулаком.

Прэч услажэньні ўхілаў і палітыцы партыі!

За дружную працу на выкаваньні паставы XV зьезду УсеКП(б)!

За энэргічнае выкананьне паставы XV зьезду (Барысаў)

Апаўнэўшыся з адоўжэ ЦК УсеКП(б) да Маскоўскай партарганізацыі, а таксама з разьлічэньнямі ЦК, ЦКБ КП(б)Б і Менскага партактыву аб бязьлітаснай барацьбе з правай небясьпекай, пашыраны пленум Барысаўскага райкому КП(б)Б цалком і поўнасьцю да іх дадуць паказ.

Пленум лічыць, што ва ўмовах перажываных гаспадарчых труднасьцей, пры ўзмоцненай клясавай барацьбе як у вёсцы, так і ў горадзе, услажэньні хістаньні і адхіленьні ад генэральнай ліній XV-га

партзьезду павінны быць бязьлітасна асуджаны нашай партыяй.

Пленум заклікае ўсю раённую арганізацыю асьце энэргічнае ўважэ за вывучэньне і практычнае правільнае ў жыцьцэ паставы XV партзьезду УсеКП(б) і XI партзьезду КП(б)Б.

Пленум залучынае ЦК УсеКП(б) і ЦК КП(б)Б, што Барысаўская раённая партыйная арганізацыя дасць рашучы адпор як правам, так і левым ўхілам, а таксама ўслажэньням прымірэнчым настраям, ад каго-бы яны на выходзілі.

Няхай жыве ЦК УсеКП(б) і ЦК КП(б)Б!

з адоўжэ бою зям на выходзілі, і даручыць бюро правадыць шырочую раслукачальную работу аб сутнасьці гэтых ўхілаў сярод членаў партыі і беспартыйных рабочых».

Клясавы вораг таксама рыхтуецца да перавыбару саветаў

Адкажам на імненьні кулацтва

рашучым наступленьнем арганізаванага бядняцтва і батракоў

Як кулакі скарыстоўваюць беднату (Жыткавічы, Мазыршчына)

Там, дзе работа з боку партыйнай сярод беднаты пастаўлена слаба, кулацтва-заможная частка вёскі займае сваё месца і прыцягвае беднату для сваіх карысных мэтаў.

Людзевіцкая сьвяспарт'ячэйка (Жыткавіцкага раёну) сваім складам (9 членаў і 11 кандыдатаў) змагла разгарнуць належную работу сярод беднаты, асабліва, калі на тэрыторыі дзейнасьці ячэйкі ёсьць сельсгаспадарчая і спажывецкая кааперацыя, сельсавет, камітэт узмакапамогі, навакол іі в дапамогу якіх можна сканцэнтравваць беднату і паставіць вельжым чынам взымаючую работу сярод іх. На жаль, аднаведнай работы з беднатою на было, і таму на іх большы ўплыў мець кулацтва.

Вядомы кулак, гаспадар правага млыну Рашчэна Тодар у красавіку месяцы г. г. склікае сход беднаты і на параданьня ставіць пытаньне аб дапамозе беднаце з боку гэтага-ж Рашчэна.

Пасьля кароткай інфармацыі, у спрэчках выступаюць беднякі, якія адзначаюць вліўную матар'яльную дапамогу, зробленую Рашчэнай беднаце, як дармовым пмодам жыць, так і выдачай хлеба некаторым бедняком.

Паўстае пытаньне, навошта патрэбны быў Рашчэнай сход беднаты і выступленьні беднякоў аб яго дабраце. Патрэбна гэта ўсё было для таго, што Рашчэна прыцягваўся да судовае адказнасьці за нявыплату ўраўніцельных збораў.

Вось прыклад таго, як кулак скарыстоўваюць нашы недахопы, прадаваць у тыя месцы, якія намі не запаўняюцца.

Надходзячы да перавыбару саветаў, Людзевіцкая ячэйка КП(б)Б павіна ўлічыць гэты факт, выправіць свае памылкі і слабьы бакі. Зараз-жа правесьці належную арганізацыю і гаспадарчую дапамогу беднаце, каб у часе перавыбару у саветы падобныя Рашчэна ня мелі свайго ўплыву на бядняцтва і сэрэднякія масы вёскі.

Правы рэвізійных камісій значна пашыраны (Сур'ёзная ўвага—падрыхтоўцы кандыдатур у рэвізійныя камісіі)

Адзіна з практычных задач бяднячай перавыбарнай кампаніі взыўляецца ажыццельне работы сельскіх і раённых рэвізійных камісій і, у прыватнасьці, прыцягненьне іх да справяднасьці перад выбаршчыкамі павя з сельскімі і месчачковымі саветамі і РВК.

Дзякуючы мы мелі такое становішча, што рэвізійныя камісіі, асабліва сельскія і месчачковыя, фактычна амаль што не працавалі і не рабілі справядчых перад выбаршчыкамі аб рабоце.

У мінулую перавыбарную кампанію менш павольны рэвізійныя камісіі выступалі перад выбаршчыкамі.

Галоўная прычына гэтага заключалася ў тым, што 98 проц. сельсаветаў у БССР ня мелі свайго бюджэту. Так што большасьці рэвізійных камісій вставалася толькі правярць дзелаводства. Апрача таго, адносіны да выбару рэвізійнай камісіі з боку выбаршчыкаў былі значна менш сур'ёзнымі, чым да выбару саветаў.

Кулачкі загаварылі (Гомельская акруга)

Справаздачная кампанія на Уваравіцкім раёне пачалася яшчэ ў верасьні месяцы. З боку выбаршчыкаў наглядзецца вліўная зацікаўленасьць справядлачымі РВК.

На раёне былі скліканы 3 нарады жанчына, на якіх назіралася нябывала актыўнасьць сялянкі. На 2-х нарадах, у м. Уваравічах і ў вёсцы Целешах у спрэчках выказалася больш 40 сялянак. Але дроньні падрыхтоўка да сходаў дала аб сабе ведаць. З 227 сялянкі, што зьявіліся на нарады, было толькі 30 бяднячак.

Вось чаму на сходах можна было чуць скаргі на клясавую лінію пры правядзеньні самаабкладаньня, на влікі разьмер с-г. падатку, а нас «слабенькіх крыўдзюць».

Добра падрыхтавана была нарада ў в. Чабатовічах. Там прысутнічала 98 жанчына ад 6 сельсаветаў. У спрэчках выстуніла 31 чал.—у большасьці бяднячкі і сэрэднячкі. Гаварылі аб

у велькіх з тым, што абавязаньне сьмелія рад зьлюбысцінай з боку работнікаў райкамкому, пошты, каапараты, наасобны сельсаветаў, правядзюм паставы ўвесь матар'ял накіраваць пракуратуры для прыцягненьня внаватны да адказнасьці.

цы рэвіз. камісій. Усе рэвізійныя камісіі павінны будучь ставіць свае даклады на тых сходах, дзе будучь стаяць справядачы саветаў. Для гэтага рэвізійныя камісіі павінны ў абавязковым парадку правесьці рэвізію працы саветаў. У сваіх дакладах рэвізійныя камісіі павінны асабліваю ўвагу взыварнуць на пытаньні скарыстаньня сродкаў самаабкладаньня. Трэба адзначыць, што ў некаторых акругах (Гомельшчына, Аршаншчына) рэвізійныя камісіі правялі ўжо рэвізіі саветаў.

Вялікае значэньне мае апошні закон, выданы прэзідыдумам ЦВК БССР аб пашырэньні праваў рэвізійных камісій. Паводле закону ў іх функцыі ўключаецца правэра выкананьня саветамі наказаў выбаршчыкаў. Гэта значыць, што рэвізійныя камісіі кантралююць амаль што ўсю работу саветаў.

З усіх савезных рэспублік толькі ў БССР даны такія правы рэвізійным камісіям. Трэба быць упэўненымі, што дзякуючы гэтаму значна палепшыцца работа саветаў.

Рэвізійныя камісіі цяпер становяцца вельмі важнымі саветкімі органамі.

Трэба, каб склад гэтых камісій адпавядаў важнасьці іх работы.

На высюваньне кандыдатур у рэвізійныя камісіі трэба зьварнуць ня меншую ўвагу, чым на кандыдатуры ў саветы.

Заможнікі націскаюць на сваб батракоў (Самахвалавіцкі раён)

Мінулыя перавыбарчыя кампаніі на раёне праходзілі ў вельмі цяжкіх умовах. Кулацтва зрынава сходы, агітавала супроць кандыдатур беднаты, імянулася падкупіць і тэрарызавала батракоў. (У некаторых сельсаветах процант кулакоў даягае 25—30 процантаў).

Вопыт мінулых кампаніяў улічан зарэз: Раённы камітэт партыі даў дырэнтывы парт'ячэйкам удзяліць максымум увагі падрыхтоўцы да справядачна-перавыбарчэй кампаніі.

100 проц. беднаты і батрацтва павінны зьявіцца на сходы. Трэба павялічыць процант жанчына ў саветах.

Рашучы адпор кулацкаму элементу, які імянуцца правесьці ў сельсавет сваіх прыхільнікаў. Вось асноўныя моманты дырэнтыў райкому.

З месц паступілі матар'ялы аб тым, што работа на мясцох распачата. Склінаюцца сходы беднаты і нарады жанчына, на якіх абгаворваюцца пытаньні перавыбару.

Ня опьціць і кулацтва. Яно опэнуло на матар'яльнае залежнасьці ад заможнікаў батракоў, на запазычанасьці кулаком некаторых беднякоў—«хочаце службыць у нас, атрымаваць пазычкі, выстуняце супроць савету, які губіць наша жыцьцэ, патрабуіце зьніжэньня падатку».

Арганізацыя беднаты дапаможа разьбіць кулацкія ўчынкі.

Да перавыбару саветаў па Менскай акрузе

20-га лістапада склікаецца акругова я нарада для абгаварэньня пытаньняў, зьвязаных з перавыбарамі саветаў у Менскай акрузе. У нарадзе прымуць удзел старшыні РВК, гарсаветаў і па 2 старшыні сельсавету ад раёнаў, а таксама прадстаўнікі ЦП саюзаў: працземлес, мадсанпрацы, працасветы, сувязі і будаўнікоў.

Прэзідыдум акруговай выбарчай камісіі зацьверджан у складзе тав. Якукевіча, Каранеўскага, Казана, Кушнера і Валейка.

Пад час справядачнай кампаніі ўсім РВК і гарсаветам прапаганда ўключыць у справядачы пытаньне аб удзеле саветаў у ашчаднай справе і распўсюджаньні дзяржаўных пазык.

Справаздачная кампанія Барысаўскага гарсавету пачнецца 1-ХІІ і будзе закончана да 1-га студзеня. Перавыбарчая кампанія будзе пра-

Тав. Працоўны

Мы паведамаем сёньня ўсім камсавольцам сумную вестку: Сашка Красоўскі пакончыў самагубствам. Як ні зьявіўся ўсім нам быць сведкамі гэтага трагічнага акту, мы ня можам не сказаць сёньня сваё цьвярозае пьвэрае слова: увесь лёнскі камсамол ні за што, ні ў якой меры ня могуць апраўдаць акт самагубства. Больш таго, мы павінны з валькім жалем прызнаць, што гэты ўчынак нягодна камуністага, камсамольца. Што зьявілася прычынай трагічнай разьвязкі? Сашка піша ў сваім лісьце аб труднасьцях саюзнай работы, аб тым, што яны ня выжыты, што яны трэліюць напружанія нэрвы, што цяжка ў гэтых умовах працаваць. Ён сам піша ў лісьце аб некамуністычнасьці свайго ўчынку, але-ж выхад з труднасьці знайшоў у самагубстве. Мы ведаем, што Сашка Красоўскі глыбока і шчыра хварэў за ўсе недахопы нашай работы, глыбока перажываючы іх. Саму Красоўскага ведала беларуская арганізацыя, як добрага камсамольца-камуністага, які цалкам аддаваўся працы, справе нашае партыі, саюзу, даваў гэта за час свайі кіруючай працы ў некалькіх акруговых арганізацыях Беларусі. Мы ні на адну хвіліну не думалі-ем сумненняў у яго шчырай, глыбокай адданасьці нашай партыі і саюзу. Мы ведалі яго гэтым да самых апошніх дзён яго жыцьця. Але за гэта тым больш мы яго асуджаем за зроблены ўчынак. Гэтае самагубства—злачынства перад партыяй, саюзам і рабочай клясай, прыяўленьне недапушчальнага слабаволья ў барацьбе з труднасьцімі нашай работы і разьвязкіца. Так, яшчэ валькі гэтыя труднасьці на шляху нашай барацьбы за будаўніцтва сацыялізму. Так, мы маем значныя труднасьці ў рабоце саюзу, бо ён ідзе неадступна і неразьдзельна за партыяй і рабочай клясай у барацьбе за перамогу сацыялізму. Але-ж хіба нашы труднасьці ня труднасьці нашага росту? Хіба мы на працягу 10-лі год існаваньня нашага саюзу не перамагалі взызарнейшых труднасьціца? Перамагалі. Перамагаем і цяпер. Наш саюз упарта і напружана працуе над зьнішчэньнем недахопаў. І адмоўных зьявішч у сваім жыцьці. І не бяз посьпехаў. Аб гэтым сведчыць яго рост, яго ўплыў на шчырыя масы рабоча-сялянскай моладзі, рост ідэавай большавіцкай загартванасьці нашых радоў. Труднасьці маюцца. Што патрабуецца для іх паспяховага зжыцьця? Правацаць не пакладаючы рук на аснове ліній нашай партыі, працаваць моцна згуртаваным калектывам, у цеснай сувязі з масамі рабочае моладзі, камсамольцаў, бязьлітасна ўкрывваючы недахопы нашай работы на грунце шырокай самакрытыкі, арганізоўваць і згуртоўваць масы для жываньня труднасьцяй.

Сашка Красоўскі спасаваў перад труднасьцімі работа Шчыра і глыбока хварэючы за нашы недахопы, ён ня стаў шукаць выхаду для барацьбы з імі ў яшчэ большай сувязі з калектывам, масай камсамольцаў. Неабгрунтаванна, нічым неапраўдаемае цяжкія настроі ўзялі верх над цьвярозым розумам партыйца-камсамольца. Самагубства Сашкі—праяўленьне бязволья ў барацьбе з труднасьцімі на шляху нашага разьвіцьця. Такія акты няносьць шкоду нашай агульнай справе. Вось чаму, кажучы апошніяе бывай тав. Красоўскаму, мы выражам і цьвэрдэ гаворым: асуджаем твой учынак.

З цьвэрдэа ўпэўненасьцю ў канчатковай перамоце нашай справы, мы будзем упарта працаваць над вырашэньнем задач нашага сацыялістычнага будаўніцтва, на опэную-

У суботу, 17 лістапада, а 7 годэ, увеч. у памяшканьні «Дому Асьветы» АДЧЫНЯЕЦА Ц-гі Пленум Акруговага К-ту МОНР. Пасьля ўрачыстае частні—КАНЦЭРТ. Фрэнцыя пленуму адбудзецца а 8 годэ, увеч. у памяшканьні АК МОНР'у.

ПАДАГОНЫ КРЫТЫКІ МАС!

Пра тэкуцыянізм узьняў галаву

Сумленныя і добрыя працаўнікі звальняюцца, на іх месцы пралазяць гібкія і спрытныя людзі — з моцнымі „прыяцельскімі“ „сувязямі“
Трэба моцна ўдарыць па руках тым, хто падобнымі дзеяннямі дэзарганізуе работу нашых устаноў і стварае зацяжныя працоўныя канфлікты

ЛОЗЬБЕНЬ ЗА „МАРКСЫСЦКУЮ ПЭДАГОГІКУ“ І МАДАМ ФАНГОЛЬД

Гомельскі гарадскі інспектар народнае асветы тав. Лозьбень, даведаўшыся в газет аб масавых звальненнях настаўнікаў у некаторых раёнах СССР, парашыў прыняць удзел у гэтай «кампаніі». Увайшоў ён за работу в надзвычайнай для яго актыўнасцю і за самы кароткі час так «страсянуў» настаўніцкі склад, што многія школы сталі «дыбам».

Найбольш яскравым і цынічным адуляцецтвам, бадай, справа аб звальненні выкладчыкаў нямецкае мовы ў школе імя К. Маркса — тав. Рэкох. Толькі летась тав. Рэкох святкавала 25-гадовы юбілей сваёй настаўніцкай дзейнасці ў Гомелі. У гэтым годзе тав. Рэкох магла б святкаваць дзесяцігоддзе сваёй работы ў савецкай школе, калі б... калі б інспэктар Лозьбень ня трэба было ўсталяваць на працу сваю знаёмую. Але Лозьбень лепска скроіў гэту справу і пашыў на белымі ніткамі. Таму ўсе абвінавачаныя, прад'юленыя настаўніцы Рэкох, пры першым бесстароннім поглядзе на іх, расьсейваюцца як дым.

Разгледзім некалькі такіх абвінавачаных.

У сваёй тлумачальнай запісцы ў АКК—РСІ в поваду звальнення Рэкох Лозьбень піша:

«Веды вучняў 7-х груп школы Лібнэхта і Каспржэка непараўнальна вышэй 9-х груп, дзе працавала Рэкох». Сапраўды скандам! 7-я група ведае больш за 9-ю групу. Але ж справа ў тым, што ў школе імя К. Маркса толькі адна 9-я група, якую кіравала зусім ня Рэкох, а настаўніца Г. Прычым-жа тут Рэкох?

Або: «у старэйшых группах прапрацавала 11 старонак, якія (?) дронна перакладалі». Незнаёмы тэкст кнігі не заўсёды могуць прачытаць». Але зноў такі, у старэйшых группах выкладаў не тав. Рэкох, а тав. Г. Гэта ўжо ня проста прычэпкі, а грубы паліёл, у якім зусім не адчуваецца адказнасці яго аўтара.

Далей ідзе абвінавачанне Рэкох «у мэтадэчнай нялісьменнасці» і ў «адсутнасці самай скромнай арыентіроўкі ў асноўных пытаннях марксысцкае педагогікі». Абвінавачанне «сіджкое», асабліва ў адносінах выкладчыкаў нямецкае мовы. Але цікава было б ведаць — ці правяраў тав. Лозьбень веды ў гэтай галіне ў гэтай замінцы тав. Рэкох? Ці велькі гэта «марксысцкая падрыхтоўка» ў жонкі бухгалтэра Фангольда, якая наогул не працавала ў савецкай школе? Між іншым, Фангольд (жонка) ня член саюзу і ў аработку не адчувае патрэбы, наколькі муж не зарабляе 250-300 рублёў у месяц.

Агідуя і досыць цёмную ролю адыграў у гэтым звальненні і загадчык школы імя К. Маркса—Сталінскі. Ён ня ўзлюбіў Рэкох за тое, што апошняя асьмелавалася часамі крытыкаваць пастаноўку работы ў школе, у прыватнасці пагардлівыя адносіны да выкладчыка мовы.

Каб мець больш падаў для прычэпа, Сталінскі вылучыў для Рэкох самую горшую групу вучняў, якая карысталася моцнай славай, як найбольш недаскладаная і непаспяваючая. З 39 вучняў гэтай групы было 24 вучні, якія засталіся на другі год.

Усё-ж гэта група да нямецкае мовы была досыць уважліва, але Сталінскі рабіў усё для таго, каб арыгваць лекцыі нямецкае мовы. Адзіная гадзіна ў тыдзень, якая, згодна раскладу, была вызначана для нямецкае мовы, забіралася пад экукурсію, запаўненне розных алкет і г. д.

У гомельскай газеце «Полесская Правда» № 184 была змешчана заметка ў абарону тав. Рэкох. Праз тыдні два ў гэтай газеце з'явілася «абвяржэнне» за подпісам былога загадчыка школай імя К. Маркса—Камянецкага (якога няма ўжо ў Гомелі каля двух гадоў) аб тым, што нібы «няпрыгоднасць тав. Рэкох устаноўлена школьным саветам», тады як у паставах школьнага савету няма ні слова аб няпрыгоднасці настаўніцы Рэкох. Калі тав. Рэкох звярнулася за тлумачэннем да т. Сталінскага, апошні ўвазіў усю віну на редакцыю. Редакцыя-ж потым дала папраўку, што «абвяржэнне» было падпісана Сталінскім. У якой-жа пастанове школьнага савету Сталінскі вычытаў аб няпрыгоднасці Рэкох?...

Справа аб звальненні настаўніцы Рэкох прапала ўжо амаль усё гомельскія інстанцыі: РКК, пагадзальную камірау, бюро нагляду, АСПС, РСІ і г. д., прычым у кожнай інстанцыі справа гэта разбіралася па некалькі раз. Трэба сказаць, што ў прафарганізацыі т Рэкох не знайшла адпаведнага падтрыманьня, а ў РСІ скары Рэкох пакінулі бяз вынікаў.

Цяпер гэтая справа чакан сваёй чаргі ў працэсіі, г. зн., праішоўшы ўсе канфліктныя інстанцыі, справа пайшла гуляць па судовых інстанцыях. Але ў нас ёсць усё падставы думаць, што і гомельскія судовыя інстанцыі карыстаюцца ў Лозьбеньня ня велькім аўтарытэтам.

Ці не пара закончыць пяцімесячную каніцель і вырашыць пытаньне аб вінаватых у стварэнні недапушчальнай цяганіны? **Выпадковы.**

МАРГОЛІН ВЫПЛЫЎ

Нам здаецца, што досыць наваць провавішча «Марголін», каб вожны чытач, няхай ён у Гомелі, Менску, Маскве ці іншым якім-небудзь горадзе, ці нават населеным пункце СССР—не сказаў-бы сабе: — Давольце, Марголін! Знаёмае провавішча. Дзе гэта мы аб ім чыталі? А! Ды-ж гэта справа бухгалтэра гомельскага жылсавоу Жысьліна... Гэта ён—Марголін—звольніў бухгалтэра, які адмовіўся зрабіць падробку... Чытаў, чытаў—у «Звязьдзе», «Известиях», «Нашей газете» і г. д. Дык у чым-жа справа? Зноў Марголін накуралесіў!..

Так, так, дарогі чытач... Гэта той самы Марголін. На адвядленне «смпатэтычна» асоба, разам з тым няавычайна спрытны, кемкі чалавек. Ня інакш—нарадаўся у чапцы. Здавалася, па справе Жысьліна напэўна атрымае год ці два в суровым адмежаваньнем. Дык не,—амністыя выратавала. Спадаваліся ўсе сумленныя людзі, што Марголін за машэньства (атрыманьне грошай са страхасы і ўстаноўны адначасова—за прыяд хваробі) сядзіць месцаў 6. Дык не, гомельскія судавы не спышаюцца, чакаюць, а вось-жа падскочыць чарговая амністыя!..

Адным словам, Марголін мае ўсе даныя, каб быць... пажарнікам. Ён у валдзе не тана і ў агні не гарыць. І сапраўды, акрамя паста нам, старшыні жылсавоу, Марголін в некаторага часу стаў уладаром пажарнай каскі і пралез у Гомельскае добраахотнае таварыства.

Калі ў зьвязку са справай Жысьліна і радам іншых цёмных спраў Марголіна зьянілі в працы ў жылсавое, бляск яго пажарнай каскі запаліў у ім (Марголіне) гэніяльную ідэю, і ён накіраваўся да свайго прыцэля—старшыні ДПТ Чарняўскага. Аб чым яны гаварылі—ведае толькі ночка цёмная, ды пажарныя прусакаі. Але вынікі гэтай гутаркі зараз-жа выніліся.

У снежні 1927 году па настойлівых запытаннях старшыні праўленьня ДПТ Чарняўскага прыехаў в

Кліноў стары гомельскі актывіст Анатолі Якаўлевіч Паін.

Тав. Паін карыстаецца ў Гомелі вялікім і заслужаным аўтарытэтам. Сам—сьлесар. Член прафсаюзу в 1906 году. Адвін в арганізатару саюзу саўгандальскаму, арганізатар раду «даваенных» забастоах, член праўленьня саюзу саўгандальскаму, старшыня гандлёвае секцыі саюзу і г. д. і г. д. Застаецца яшчэ дадаць—добры працаўнік і добры таварыш.

Выклікаў яго Чарняўскі для арганізацыі гандлёва-вытворчага аддзелу пры гомельскім ДПТ і... не памыліўся. У кароткі час тав. Паін арганізаваў майстэрні: ложкавую, кавальную, калёсную і адрыў камісійны магазын. Да гэтага пры ДПТ быў толькі атрад камінароў, якім кіраваў вылучэнец Мейцін.

1-га чэрвеня ўсе прадпрыемствы ДПТ злучыліся. Паіна пачаўшы загадчыкам усімі прадпрыемствамі, Мейціна—яго намеснікам. 15-га чэрвеня тав. Мейцін пашоў у водпуск. 30-га чэрвеня прадставілі водпуск і т. Паіну, праўда, пасля доўгіх спрэчак. Паіну не хацелі прадстаўляць водпуску в прычыны таго, што Мейціну цяжка было б справіцца в работай. Так яно і было. Тав. Паіну прышлося ў пачатку 3-га тыдню свайго водпуску перарваць свой адпачынак, забясцечыць прадпрыемствы сирпом і толькі тады працягнуць у водпуск.

Усё гэта гаворыць аб тым, да якой ступені патрэбна было кіраўніцтва Паіна.

І раптам, 3-га верасня, вярнуўшыся в водпуску, Паін пачуў ад свайго начальніка Чарняўскага такое «прытаньне»:

— Здаецца справы... Вы зволнены ад выканання вашых абавязкаў.

Паін здзіўліўся.

— У чым справа?

— Па дамаганьнях рабочых РСІ паставіла аднаго загадчыка зьняць Праўленьне паставіла пакінуць на працы вымушчана Мейціна...

— Што-ж рабіць,—адказаў Паін.— Падпарадуеце волі РСІ. Але што будзе са мной?

— О, не клапацецеся,—паллопаў яго па плячы Чарняўскі.—Прав некалькі дзён наладзім... Наклёўваецца вакансія ў кіраўніцтве прадкалектывамі... У Сампрамсавое таксама патрэбны моцныя працаўнікі. У крайнім выпадку пайшоў цябе ў Бранск—поўнаважаным Велнагандлю...

На гэтым справа скончылася. Паін аду справы Мейціну і пачаў чакаць абяцанай пасады.

Мінула толькі тры дні, заўважце, толькі 3 дні. І быццам на волі палачкі Каэфікіса—эй, цвэй, драй—на сцяну выскачыў... хто-б вы падумалі?—ды Марголін, стары праўдзісьвет Марголін!

Вылучэцца Мейціна засунулі былі ў кладашчыкі, але хлапец пакрыўдаўся і пашоў, в Марголін стаў кіраўніком усіх прадпрыемстваў ДПТ на 100 руб. пэнсіі.

Праўда, добры трук, які зрабіў бы гонар прафэсару чорнай магіі? Звольніў Паіна, каб скараціць выдаткі—прав 3 дні запрасілі Марголіна, каб зноў іх павялічыць. Вылучылі Мейціна—потым засунулі, ды дзела «эканоміі сродкаў» не пашкадавалі 60 руб. ліквідацыйных, каб толькі хутчэй звольніў месца Марголіну. Вось дык спрыт!

Яшчэ адвін характэрны момант гэтага труку. Ведаючы, што паставоа РСІ Марголін зьяніты в работы ў Жылсавое, Чарняўскі пашоў у РСІ намаптаць глебу для прыёму Марголіна.

Але ў РСІ яно напярэдаілі, што Марголін вельмі паграз в цёмных справах, а таму яму ня месца ў савецкай установе. Чарняўскі прыняў гэта напярэдажыне да «кіраўніцтва» і на пасаджэньні праўленьня ДПТ, дзе разглядалася кандыдатура Марголіна, застаўся пры «асобнай думцы». Такім чынам аказаліся і ваўкі сытныя, і авечкі палыя. Ці можна не захапляцца гэтай тонка задуманай камбінацыяй?

Але так, дзе тонка—там і рэцца. І мы думаем, што Гомельская АКК РСІ скажа, нарэшце, сваё важнае слова на пытаньні аб Марголіне і «марголіншчыне».

ПРАУДЗІН.

НА КОНЧЫК ПЯРА

НЕМАЧ МАГІЛЕЎСКАГА ГАРСАВЕТУ

8 мая 1928 г. на імя Савету Народных Камісараў ВССР паступіла

ЛЯСНЫ БЮРАКРАТ

Лісьнічы Рудаман—дар і бог Гарвальскай лясоу (Рэчыца). Скардэяцца саяле, што Рудаман развітваецца в ім, як ён хоча, нават бірае вадзікі і вынімае в адпачынак.

ЯГОНЬ ПА БЮРАКРАТАХ

Сялянства хутка ўжо будзе атрымліваць лес за гэты год, а вось грамадзянка Кудзінава в Полацкага раёну ніяк не атрымае за мінулы год.

Фэльтон

Мама, я хачу быць дырэктарам...

— Ма-ма!
— Што, сыноч?
— Я хачу быць дырэктарам...
— Ну і на адраоўе. Хто табе перашкаджае?

— Цётка РСІ... Яна кажа, што Цэнтраземсклад не патрэбен, што яго функцыі можа выканаць сельскагаспадарчая кааперацыя...

Чорт в ім, в Цэнтраземскладам... Але што я буду рабіць? Дзе мне быць дырэктарам? Га?

— Ня лайся, сыноч, лянца не прыываіта... Што-ж ты думаеш рабіць?

— Я ўжо раблю, але не данамагае.
— Напрыклад?..
— Напрыклад, паехаў я в камісію, вылучанай Эканомнарадай пры СНК, у Гомельскую і Маазьскую акругі. У Маазьскай акрузе аддалены Цэнтраземскладу ліквідавала даўно, у Гомелі збіраўца ліквідаваць в 1-га студзеня 1929 г. Паехаў я для занамянення в пытаньнем на месцы. Чаго толькі я не рабіў, каб пашкодаць рабоце камісіі... Проста в скуру вылазіў, але дарэмна...

— Бедны мой сыночак... Хадаі суды я табе селькі вытру... Што-ж ты рабіў у камісіі?..
— Я ўсё рабіў, усякі штукі ўжываў... На ўсіх гарадскіх і раённых нарадах я ўсімі сіламі агітаваў за застаўленне Цэнтраземскладу ў пэнтры і ў акрутах. Кожнае слова выступленьня я пачынаў в таго, што мой пункт гледзеньня—велькі пункт гледзеньня Наркамзему. Разумееш—самога Наркамзему. Гэта павінна было рабіць мае выступленьні больш аўтарытэтнымі...

— Ну, і...
— Ну, а члены камісіі выступалі і гаварылі, што хопя я і выдзелен НКЗемам, але што я суб'ектыўны, разумееш? Бо я дырэктар Цэнтраземскладу... У Маазьры я прычыляўся да форм і табліц вучоту дзейнасці сельскагаспадарчае кааперацыі. Я загадваў ім перарабіць. Потым я сам пачаў збіраць матар'ялы, якія-б гаварылі ў маю карысць, ня пытаўся, араумела, згоды камісіі. А пасля таго, як акруговая нарада арганому пры Маазьскім акрузе аднагалосна вынесла паставоу, што сельскагаспадарчая кааперацыя, пасля ліквідацыі Цэнтраземскладу ў Маазьры, зусім спраўдзецца са сваёй задачай па забеспячэньні сялянства сельскагаспадарчымі машынамі, я пачаў траціць дні і ночы на тое, каб знайсці хворыя месны ў рабоце сельскагаспадарчай кааперацыі...

— А хіба я ведаю? Нічога ня ведаю. Галава толькі кружыцца і страда ад страху б'ецца—тук,тук... Адчуваю, ня быць мне дырэктарам... Ох, маё дарагое дырэктарскае крэсла... Як я в табою разлучыся... Ой, ой, ой...
— Ня плач сыночак, у мяне самое сельзэ на вачох выступаюць...
— Мама, я хачу застацца дырэктарам... Што мне рабіць?

— Просім прабачэньня перад чытачамі за падрабязнае апісаньне гэтай патэтычнай сцэны. Мы нават ня ўлеўнены, ці мела яна месца. Але гэта адносіцца толькі да формы фэльтону. Па сутнасці-ж трэба сказаць, што дырэктар Цэнтраземскладу—«сыночак» Сідаровіч—вялікі прахвост, які для дасягнення сваіх асабістых мэт ня спыняецца ні перад якімі сродкамі.

Будзе ці ня будзе ліквідаваны Цэнтраземсклад—гэта справа вышэйшых органаў. Але тое, што ня шпюдаіла-б «ліквідаваць» паперашыя дырэктара гэтае ўстановы—не падлягае ніякому сумненню. Сідаровічам в павольнамі царскага спраўніка—ня месца ў савецкай установе.

— І знайшоў?..
— Дзе там... сельскагаспадарчая кааперацыя сапраўды спраўдзецца. Убачыўшы, што справа кепская, я пачаў зрываць і тармазіць работу камісіі. Я забіраў увесь матар'ял, кажучы, што буду пісаць уласныя вывады, я да хрыпаты спрачаўся на

кожным нязначным пытаньні, наводзіў пад сумненне зусім правільныя і ясныя лічбы, даводзіў непрацаадольнасць сельскагаспадарчай кааперацыі, паллопаў нават ажыўленьнем прыватнага гандлю... І даўвё членаў камісіі да таго, што ў Гомелі яны пераехалі ў другую гаспацыіцу, пакінуўшы мяне аднаго са сваімі падурымі думкамі... Што ты скажаш на гэта, матулька?

— Што я скажу? Скажу, што ты дзейнічаў маладцом...
— Дзякуй за пахвалу, матулька... Я сапраўды маладзец. Калі я ўбачыў што нічога не данамагае, я ведаеш што зрабіў?..
— Што?

— Я запрагнаваў прадстаўніну РСІ пасаду юрысконсульта ў Цэнтраземскладзе, а прадстаўніну Беларускага пасаду памочніка дырэктара Цэнтраземскладу. Прапанаваў я гэта кожнаму ў паасобку і абодвым разам...
— Зраумела, урадаваліся і падыкавалі?..
— Ого, чорта в два...
— Ня лайся, сыночак, не прыываіта...

— Кінь, мама, тут не да прыываітасці... Яны ня ўрадаваліся і не падзякавалі, а толькі пералягнуліся... І я зраўмеў, што яны разглядаць маю прапанову, ня хабар. Тады я вылазў прадстаўніка РСІ «беспартыйнай сволаччу», а цётка РСІ, якая яго паслала, назваў «арганізацыйнай, якая, ганяючыся за калейкай эканоміі, траціць рублі»... І я, зраўмеў, меў рацыю на ўсе сто.

— О, так, сыночак, на ўсе сто... Але што-ж далей будзе?..
— А хіба я ведаю? Нічога ня ведаю. Галава толькі кружыцца і страда ад страху б'ецца—тук,тук... Адчуваю, ня быць мне дырэктарам... Ох, маё дарагое дырэктарскае крэсла... Як я в табою разлучыся... Ой, ой, ой...
— Ня плач сыночак, у мяне самое сельзэ на вачох выступаюць...
— Мама, я хачу застацца дырэктарам... Што мне рабіць?

— Просім прабачэньня перад чытачамі за падрабязнае апісаньне гэтай патэтычнай сцэны. Мы нават ня ўлеўнены, ці мела яна месца. Але гэта адносіцца толькі да формы фэльтону. Па сутнасці-ж трэба сказаць, што дырэктар Цэнтраземскладу—«сыночак» Сідаровіч—вялікі прахвост, які для дасягнення сваіх асабістых мэт ня спыняецца ні перад якімі сродкамі.

Будзе ці ня будзе ліквідаваны Цэнтраземсклад—гэта справа вышэйшых органаў. Але тое, што ня шпюдаіла-б «ліквідаваць» паперашыя дырэктара гэтае ўстановы—не падлягае ніякому сумненню. Сідаровічам в павольнамі царскага спраўніка—ня месца ў савецкай установе.

— І знайшоў?..
— Дзе там... сельскагаспадарчая кааперацыя сапраўды спраўдзецца. Убачыўшы, што справа кепская, я пачаў зрываць і тармазіць работу камісіі. Я забіраў увесь матар'ял, кажучы, што буду пісаць уласныя вывады, я да хрыпаты спрачаўся на

Чераз абавязновае страхаваньне ідзе шлях перамогі надстыхіінымі беднотамі ў гаспадарцы

Будучы будаўнічы сэзон на Асінстроі

Першыя вынікі будаўнічага сэзону.—Праэнт новага пасёлку ў в. Арахі.—Каму будзе параданы за газ на электраабсталяваньне.—Новыя ўдасканаленыя мэтады работы

(Гутарка з галоўным інжынерам Асінстрою тав. Алейнікавым)

Галоўны інжынер Асінстрою тав. Алейнікаў паведамаў нашаму супрацоўніку наступнае аб перспектывах работ па пабудове Беларускай раённай электрастанцыі.

на заключыла буйны дагавор з Амгандлем. Мяркуюць атрымаць з Амерыкі абсталяваньне для Асінстрою ў крэдыт на суму каля 2 мільёнаў руб. Адначасова закаваецца 13.000 слупоў для ліній перадач, якія пачнуць устааўляцца вясною.

— Будаўнічыя работы бягучага сэзону заканчваюцца ў бліжэйшыя дні. У гэтым годзе будаўніцтва вялося асабліва шпаркім тэмпам. Па дапаможных работах—пабудова пасёлкаў, чыг. веткі, пракладка шашы,—праграма выканана поўнасьцю, а па галоўным корпусе Асінстрою на 80 проц. У будаўніцтва ўкладзена каля 3 мільёнаў руб. Да апошніх дзён па Асінстроі было занята каля 800 рабочых.

За апошні год было ўбудоўвана 314 спраў аб хуліганстве. Удалося ліквідаваць цэлы рад хуліганскіх шасак, якія аперывалі на ваколіцах гораду.

Яквыя перспектывы будучага будаўнічага сэзону?

Лік рабочых на Асінстроі ў сэзоне 1929 году будзе дасягнуць да 2.500 чалавек.

Месячнік збору лому пад пагрозай зрыву

У нядзелю вылучаны камсамоўскія трыоўкі арганізуюць агульна-гарадзкі нядзельнік збору лому. Цэнтравыя, раёныя і трыоўкі на прадпрыемствах павінны да нядзелі зьбіраць збожжэ, што быць на прадпрыемствах.

чэра на робіць і чакае, пакуль вынадзе сьнег, калі лому няма будзе збожжэ. На мясцох станавіцца ня лепшае. Прыкладам сьведчыць адносіна да кампаніі па зборы лому можна адзначыць чысьці Эзэвоў і ДПУ і вайсковых частак, якія не пакінулі на сваёй тэрыторыі ні камяля жалезнага лому.

За ўвесь час кампаніі па Менску сабрапа ўсяго 3 з надз. сэзону чыгуначнага лому. Да гэтага часу лому не разарушыліся тры арганізацыі, якія не паспелі зьбіраць лому. Засядае «Метал», на якім сабрацца вялікая колькасць лому, нічога ня ўжывае да збору лому і збожжэ Рудніцка-Гандлю. Камітэ, на складах якога ёсьць нязьлічаны інструмант-лом, рэшыў нязьлічана жалезна пасьля трамвайных прац, таксама ні-

Кампанія па зборы лому, калі меркаваць на гэтыя дні, знаходзіцца пад пагрозай зрыву. Пры існуючым тэмпе збору і наяўным адносінам грамадзкіх арганізацыяў да гэтай самага кампаніі, данае Беларускае вадоньне сабраць 17.000 тон чыгуначнага лому ня будзе выканана. Трэба зоразжа ўжыць тэрміновыя меры да агоны вёскі, да прылічэння кааператыва, партыйных і прафэсійных арганізацыяў да справы збору чыгуначнага лому, патрэбнага для нашай прамысловасьці.

М Е Н С К

11 год наварце рэвалюцыйнай закожнасьці

Заўтра Менская Рабоча-Сялянская Міліцыя сьвяткуе адзінаццацігодзьдзе свайго існаваньня.

Адменены патрэбаваньні пісьмоных зааў па выдчу справак насельніцтву. Уведзены кнігі скарг.

Міліцыя не васталась замкнутай у сваёй рабоце. Яна правадзіла работу пад кантролем рабочых мас і савецкай грамадзкасьці. У кантролі прымаюць практычны ўдзел дэпутаты Гарсавету, дэлегаткі Жаночага Аддзелу, якія правяраюць на месцы ўсякія скаргі на дзейны працаўнікоў міліцыі.

Міліцыя прымае ўдзел у агульных сходах рабочых фабрык і заводу.

Усяго-жа было выкрыта за апошні год каля 1.200 розных злачынстваў.

У сярэднім процант выкрыцьця дасягае 80-85%.

Акрамя барадбы в алачынствамі, міліцыя аварочвала вялікую ўвагу на палешаньне добрабуйна гораду.

У Менску пры школе міліцыі абсталяваны добры клуб, дзе працуе рад ровных гурткоў. Пры ўсіх аддзяленьнях абсталяваны чырвоныя гурткі, дзе міліцыянеры праводзяць свой аддчынак.

Гомельская міліцыя вітае ЦК КП(б)Б

ЦК КП(б)Б атрымаў наступную тэлеграму з Гомелю.

таньне правадзіць і кіраўніку працоўных Беларусі і клянучца непарушна стаяць на варце заваў пралетарыяту і з гонарам выканаць ускладзеныя на іх партыйні і савецкай уладай задачы.

Аб выкананьні пастановаў РСІ

Калегія НК РСІ па заслуханьні пытаньня аб спяганьнях, якія накладоўца органамі РСІ на работнікаў за тым ці іншым прывінасьці, адзначыла, што некаторыя ўстановы ігнаруюць пастановы РСІ аб спяганьнях і ня прымаюць папярэдніх мер аб недапушчэньні бюракратычных зьявішч у апарце, а таму пастанавіла:

дзе і, не абмяжоўваючы гэтым, прымаць адпаведныя меры па папярэджаньні зьявішч, выклікаюшых пастанову РСІ, з улічэньнем у гэта прафэсійных і партыйных арганізацый установах.

Усебеларуская канфэрэнцыя жаночага кааперацыйнага актыву

Праўдывьне Беларускаму паставіла скаікаць да 10-годзьдзя работ канфэрэнцыю жаночага кааперацыйнага актыву.

студзень. На ўсебеларускую канфэрэнцыю выбіраюцца па 15 дэлегатак ад акругі. На парадку дня канфэрэнцыі: гаспадарчае становішча БССР і задачы кааперацыйнай работы, работа на кааперацыйнай жывіцы і г. д.

КІНО „Белы Арол“

(Кіно-тэатр «Культура»)

Фільм „Белы Арол“ зроблена паводле апавяданьня І. Андрэева „Губар-лі вышэй ушкэй радзімы. На гледаць чых па газэце“, то ўсё т урма так яго прышла, што ён ледзь вышаў адтуль.

Канфэрэнцыя гэта гісторыя тым, што губаратар забівае вышнута за „правы справы“ в пасады правакатар ахранкі.

Тое, што даў сьцэнары, тое, ня яго аравуноў ражысэр—артысты разьграді вышэй ушкэй радзімы. На гледаць чых па газэце, то ўсё т урма так яго прышла, што ён ледзь вышаў адтуль.

ПЛЕНУМ ВЫШЭЙШАГА САВЕТУ ФІЗКУЛЬТУРЫ

Па Беларусі налічваецца каля 1.000 рабочых фізкультурных гурткоў—гаворыць дакладчык ад ЦСПОВ тав. Кулак.

Да адмоўных момантаў у рабоце па фізкультуры ў прафсаюзах трэба аднесці—адсутнасьць неабходнай колькасьці спартыўнага абсталяваньня, а таксама німава памышаньняў для зьяўленьня.

5-гадовым плянам зьявіцца будаўніцтва прадугоджана пабудова пры ўсіх новых клубах гімнастычнай залы.

Пленум па наглядку т. Кулака вынес рад пастановаў аб ажыўленьні фізкультурнай работы, уаралічэньні міжсаюзнага спарторгства і г. д.

Пленум вынес таксама пастанову аб арганізацыі ўлетку 1929 г. усебеларускай спартакіады вышэйшага фізкультурнікаў. Перад гэтым аббудуцца раёныя і акруговыя спарторгствы.

МЦРК да 10-годзьдзя жандэзелу

МЦРК ажывае да 10-годзьдзя работ жандэзелу школу вайскі і шыцыя па 35 вайшчы. Да гэтых дзён прысьвечана ажывіць новай рабочай сталюкі на Савецкай вул. (б. памышаньне лёта). МЦРК паставіла вылучыць 2-х жанчын на пасаду загадчыкаў сталюкі.

За дзень

ДА ЗЬЕЗДУ ДАКТАРОЎ. Усебеларускі зьезд дактароў па тэрабах вуха, носа і горла адкрываецца ў Менску 18-га лістапада.

— ВЫДАЧА ЖАНОЧЫХ БОГАЎ. МЦРК пачаў выдачу пайшчыкам па кніжках жаночых богаў, якія адпуськаюцца ў краме № 53

— Да юбілею Ціхі Гартнага. Беларускае вэспраніцтва публікуе да 10-гадовага юбілею пісьменьніка Ціхі Гартнага. У парыскім журнале, які выдаецца сусьветным саюзам рабочых вэспраніцтва „Новая Эпоха“, будзе вышнута артыкул аб жыцьці і творчасьці юбіляра. Рыхтуецца спецыяльны нумар вэспраніцкай рабін-газэты, прысьвечаны 20-ці гадоваму юбілею Гартнага.

Бібліяграфія

«НАШ КРАЙ», № 8—9 (35—36), 1928 год. Жнівень—верасень. Штомесячнік ЦБ ірэнэаўства. № 8—9 «Нашага Краю» запойнены выключна матар'яламі пра Мазыршчыну. «Мазырскі» нумар «Нашага Краю» ёсьць першая спроба ЦБК даць сыстэматычнае і паянавае ірэнэаўчае апісаньне паасобных буйных абшараў Беларусі. Выданьне матар'ялаў пра Мазыршчыну ЦБК зрабіла вельмі трапна. Гэтая мясцовасьць уяўляе сабою цікавы палесні крайд, але яшчэ вельмі мала дасьледвана, у параўнаньні з іншымі акругамі Беларусі. У быце і гаспадарцы палешукоў захаваўся многа старасветчына Шмат якія вёскі, ляжачы сярод непраходных балот, маюць магчымасьць аісоцыяна з надворным сьветам толькі ўзійку па лёдзе, або ўлетку на чоўнах па рэках і каналах.

Лепш і дакладней паданы матар'ял аб асаблівасьцях мовы Тураўшчыны. Гэтая праца вялася студэнткай ірэнэаўчай экспэдыцыі пад кіраўніцтвам праф. Бузука. У артыкуле паданы ўзоры тураўскага дыялекту, які адрозьніваецца ад нашых беларускіх гаворак адсутнасьцю ананьяна. Дасьледчыкі таксама запісалі некалькі бытавых сялянскіх песень мазырскіх палешукоў з захаваньнем сваяасаблівасьцяў беларускае мовы на Мазыршчыне. Дадатным бокам гэтае працы зьяўляецца яшчэ і тое, што большасьць матар'ялаў аб мове Тураўшчыны здабыта ад старых няпісьменных людзей, паслужыўшых у войску і няжыўшых у гарадох, якія, такім чынам, захававалі самабытнасьць і тыповасьць свае мовы.

З недапоаў часопісу трэба адзначыць поўную адсутнасьць матар'ялаў аб рэвалюцыйным руху і аб грамадзянскай вайне на Мазыршчыне.

Слабая, таксама, зьвернута ўвага радзакці на падачу фотаздымкаў у часопісі. Сярод зьмешчаных малюнкаў няма ніводнага экспаната аб вяртаньні Мазыршчыны, характэрных будынкаў, тыповых прадстаўнікоў мазырскага насельніцтва.

Культура ў некаторых мясцох таксама і стыль мовы: напрыклад, «Вынайдзеныя карысныя выкапі, паводле прафэсара Туткоўскага» (стар. 21), у абразох валуноў няма (стар. 25), частка якіх (пяскоў) пры разьдзьмуваньні адмуцана (стар. 26), аграмады пясноў займаюць вялікі абшар на дэртэртэй Пшоў (там-жа). Традыцыя і няўдалыя загадоўкі, як «Шлюбнае і плоцьнае жыцьцё» (стар. 59).

Але, наогул, ідэя ЦБК аб выданьні часам спецыяльнага нумару, прысьвечанага адной якой-небудзь акруге трэба вітаць, бо гэта ўзьнімае яшчэ больш ініцыятыву мясцовых ірэнэаўчых арганізацый і дапаможа наладзіць лепшую пастаноўку вывучэньня Беларусі.

Заслугоўвае асаблівае ўвагі артыкул т. М. Азбукіна «Мазырская акруга», у якім паданца гістарычна-геаграфічнае апісаньне акругі ў Мазыршчыне, дзякуючы больш дэталю клімату, растуць заходня-эўрапейскія і стэпавыя расьліны. Артыкул тав. Тарановіча прысьвечан старасветчыне Мазыршчыны ў матар'яльных помніках. Паводле апісаньня тав. Тарановіча, амаль у кожным раёне Мазыршчыны да апошняга часу захаваўся шмат гарадзінчэа і курганаў з рэшткамі старасвецкае матар'яльнае культуры, як зброя, грошы, ровныя рэчы каменнага веку і г. д. Дзіўным становіцца, чаму да гэтага часу архэалягічная камісія ІВК не наладзіла ніводнае экспэдыцыі на Мазыршчыну, дзе можна было-б адлаіць вельмі цікавы і каштоўны матар'ял для навуковага дасьледваньня матар'яльнае культуры старажытнае Беларусі.

Цікавы артыкул аб вёсцы Радзівілавічы, Тураўскага раёну. Але ён занадта расьцягнуты, займае аж 6-ю старонку часопісу.

Разьвіцьцё дзяржаўнага страхаваньня

Адной з галоўных форм дзяржаўнага страхаваньня ў БССР зьяўляецца абавязковае аіладное страхаваньне ровных відаў маёмасьці прыватнага сьентару ў большай і гарадзкіх мясцовасьцях.

У 1925-26 годзе страхавая сума (забезьпячэньне) па ўсіх відах маёмасьці (будыны, рагатая жывёла, пасевы) складала 158.357.000 рублёў, сабрапа страхавых плацяжоў 2.022.000 рублёў і выплачана страхавое ўзнагароды 1.772.000 руб. У 1926-27 году страхавая сума складала ўжо 231.579.000 рублёў. Страховых плацяжоў сабрапа 2.583.000 рублёў і страхавой узнагароды выплачана 2.220.000 рублёў.

У 1925-26 годзе страхавая сума (забезьпячэньне) па ўсіх відах і формах добраахвотнае страхаваньне ва ўсіх яго відах і формах (звыш-аіладное і добраахвотнае ад агню, пашавоці на жывёлу і пасевы ад градабіцьця, неаіладное і добраахвотнае страхаваньне дзяржаўнай маёмасьці, транспартнае, асабовае і гарантыйнае страхаваньні).

Таі, у 1925-26 годзе страхавая сума (забезьпячэньне) па ўсіх відах і формах добраахвотнага страхаваньня складала 116.231.000 рублёў, сабрапа прэміі (страховых плацяжоў) 906.000 р., а-плачана страхавой узнагароды 348.000 рублёў. У 1927-28 годзе (за 11 месяцаў) страхавая сума складала 395.525.000 рублёў, сабрапа прэміі 1.742.000 рублёў, выплачана страхавой узнагароды 698.000 рублёў.

Па гарадох БССР аіладное абавязовае страхаваньне разьвіваецца натульным чынам: па ўсіх відах страхаваньня (будыны ад агню, жывёлы ад пашавоці і пачэваў ад градабіцьця) застрахована было: у 1925-26 годзе 42.501 дэароў, з забезьпячэньнем у 24.861.000 рублёў; сабрапа страхавых плацяжоў 152.000 рублёў, выплачана страхавой узнагароды 41.000 руб-

Гэта значыць, што разьвіцьцё ўсіх відаў і форм дзяржаўнага страхаваньня ідзе адпаведна з зьнавамічным разьвіцьцём вярны.

ПРА БЕЛАРУСКІ ЭКРАН

3. ЧАРНУШЭВІЧ.

